

Székely István ügyvezető alelnök, Romániai Magyar Demokrata Szövetség

Elhangozott 2019. november 22-én, Kolozsváron a Magyar Tudomány Napja Erdélyben – 160 éves az EME rendezvény megnyitóján

Tisztelt elnök urak, főtitkár asszony, hölgyeim és uraim!

Kelemen Hunor elnök úr az Európai Néppárt zágrábi kongresszusán tartózkodik, sajnálja, de nem tudott eleget tenni szíves meghívásuknak.

Megtisztelő számomra, hogy ezen a felemelő ünnepen Önök közt lehetek. Az RMDSZ nevében köszöntöm az EME intézményét, tagságát a 160 éves évforduló alkalmából.

A napokban olvastam az EME alapító közgyűlésének dokumentumait, és arra gondoltam, hogy a tiszteletre méltó múlt mellett talán az igazi tétel az EME következő két-három évtizedében vannak – jelesül az a kérdés, hogy az EME mennyire tudja itthon tartani a tudományos élet fiatal kutatóit.

A válasz kézenfekvő: abban az országban, ahol a tudományos kutatás a költségvetés 0,17%-át teszi ki, erre senkinek sincs sok esélye. A kérdést tehát újra kell fogalmaznunk: mi szükséges ahhoz, hogy visszatérjenek Erdélybe azok a fiatal kutatók, akik kényszerűségből, jobb szakmai fejlődést kínáló feltételeket, biztos egzisztenciát keresve külföldre távoztak? Hogyan oszlik meg az ezzel kapcsolatos felelősség?

Kétségtelen, legnagyobb felelőssége a politikának van. Egy olyan Erdélyt, egy olyan Romániát kell felépítenünk, amely visszavárja külföldön munkát vállaló, vagy kivándorolt állampolgárait, ezért olyan gazdasági feltételeket és olyan közállapotokat teremt, amelyek biztosítják a nyugat-európaihoz közelítő életszínvonalat és társadalmi megbecsülést. Látszólag utópikus célkitűzés, de gondoljuk csak el: hányan hittük a kilencvenes években, hogy Románia történelmileg ilyen rövidtávon az Európai Unió tagja lesz?

További két szempont inkább eszmei síkon érhető tetten.

A romániai társadalom igen nagy része külföldön él – a becslések szórása igen nagy, 3,5-től 5,6 millió személyig terjed, köztük természetesen igen sok magyar, esetünkben tudományos kutató. Vajon mennyire tekinthetők ezek a személyek továbbra is a romániai, az erdélyi társadalom részének? Hiszen a szakmai kapcsolatok fenntartása önmagában nem elég.

A Giddens-féle társadalom-definíciónak kétségtelenül van egy területi hatálya, hiszen egy adott területen élő, egymással együttműködő személyek alkotta közösségről beszél. A kérdés az, hogy az elmúlt évtizedben megfigyelhető szociális hálók által biztosított virtuális térben történő interaktivitás biztosítja-e a társadalom működésének, fenntartásának feltételeit, úgy, hogy ez a lokalitás

szempontjából nem értelmezhető. A szociális hálókkal összekötött személyek milyen mértékben tesznek eleget az önálló társadalom ismérveinek? Lehet, hogy e kérdésekre adott válasz elvezet az erdélyi magyar társadalom definíciójának újragondolásához, a 21. század feltételeinek megfelelő integrációs paradigma, vagy akár nemzeteszme megfogalmazásához.

A másik szempont a fiatalokkal kapcsolatos bizalom kérdése. A jövő Erdélye nem a mi generációnk nyugdíjas éveinek kell, hogy megfeleljen, hanem azoknak a fiataloknak, akik nagyon sok kérdésben alapvetően mást gondolnak a világról, mint mi. Meg kell bízunk bennük, helyzetbe kell hoznunk őket, csak így tudják felépíteni azt a társadalmat, amelyben otthon érzik magukat, amelyben megtalálják szakmai és anyagi elismerésüket, az európai polgárhoz méltó társadalmi környezetet. Ehhez azonban részükről nem elég a dekonstrukció, ami mondhatni sikeres volt – a jövő megálmodásához pozitív állítások is kellene, amelyek elvezetnek a közjó újrafogalmazásához.

Gondolatmenetem itt kanyarodik vissza az Erdélyi Múzeum Egyesülethez. Abban a társadalomban, ahol az információ, a tudás a legfontosabb termelőeszköz, szükség van egy olyan szervezetre, amely az erdélyi, és a világban szétszóródott tudományos kutatókat számon tartja, becsatornázza értékeiket-tudásukat a jövő Erdélyének felépítésébe, amely ugyanakkor a hazatérés fejtámasza is.

Meggyőződésem, hogy az EME ilyen, az erdélyi tudományos kutatók hálózatának központi szervere. Egy új világban, modern eszközökkel, az alapító okiratban lefektetett célok valóra váltása érdekében. Az RMDSZ részéről lehetőségeinkhez képest mindenben támogatjuk az Önök tevékenységét.

És ha a következő két-három évtizedet sikerrel abszolváljuk, minden bizonnyal meglesz a következő 160 év is. Ehhez kívánok kitartást!